

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <https://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Jana Kušnírová
Article / Článok: Recenzia na knihu: Vybrané problémy z dejín financií
Publisher / Vydavateľ: **Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov** – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2024.27.1.175-184>

Recommended form for quotation of the article / **Odporúčaná forma citácie článku:**

KUŠNÍROVÁ, J. 2024. Recenzia na knihu: Vybrané problémy z dejín financií. In *Politické Vedy*. Vol. 27, no. 1, pp. 175-184. ISSN 1335 – 2741. Available at: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2024.27.1.175-184>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

Journal *Politické vedy* is provided under the conditions of Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0. / Časopis *Politické vedy* je publikovaný na základe podmienok Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0.

RECENZIA NA KNIHU: VYBRANÉ PROBLÉMY Z DEJÍN FINANCIÍ

BOOK REVIEW: SELECTED PROBLEMS FROM THE HISTORY OF FINANCE

Jana Kušnírová*

BELIČKOVÁ, K. a kol. 2022. *Vybrané problémy z dejín financií [Selected Problems from the History of Finance]*. Bratislava: EKONÓM, Vydavateľstvo Ekonomickej univerzity v Bratislave, Bratislava 2022. 258 s. ISBN 978-80-225-4984-4.

„Veda a technológia prinášajú do nášho života revolúciu, ale naša reakcia na ňu je založená na spomienkach, tradícii a mýtoch.“ (s. 4) Týmto aj v súčasnosti veľmi výstižným citátom **Arthura M. Schlesingera Jr.** začína písať svoju učebnicu *Vybrané problémy z dejín financií* kolektív autorov, ktorí pôsobia na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave, na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a v Národnej banke Slovenska.¹

Táto publikácia prešla recenzným konaním troch oponentov, ktorých námety, postrehy, pripomienky a odporúčania sú vo finálnej verzii zapracované, a je rozdelená do desiatich kapitol. Publikácia je obohatená o Prológ, o časť Namiesto záveru a o Epilóg. V texte sú tiež použité fotokópie obrázkov z vlastného archívu Ing. **Hany Poláčkovej**, PhD., ilustračné obrázky, zvýraznené texty pre lepšie zapamätanie si osvojených poznatkov. V závere každej kapitoly sú kontrolné otázky a zdroje, ktoré boli použité pri jej spracovaní, čo je príkladnou ukážkou pri písaní každej dobrej učebnice, pretože v prológu v mene autorského kolektívu je vyslovená téza, že „daná publikácia je písaná ako učebnica,

---

* doc. Ing. Jana Kušnírová, PhD. pôsobí ako docentka na Katedre financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovensko, e-mail: jana.kusnirova@euba.sk.

DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2024.27.1.175-184>

¹ BELIČKOVÁ Kornélia, BOÓR Matej, NAHÁLKOVÁ Mária, NEUBAUEROVÁ Erika, PASTORÁKOVÁ Erika, POLÁČKOVÁ Hana, PONIŠT Viliam.

a zároveň je poukázané na skutočnosť, že táto publikácia je tiež určená všetkým, ktorí sa zaujímajú o to, ako je možné vnímať históriu – vývoj peňazí a financií vo víre dejín.“ (s. 4)

Už prológ diela vtiahne čitateľa na cestu bádania v dejinách (histórii) peňazí a financií. Autori správne poukazujú na skutočnosť, že vo svete obmedzených zdrojov a neobmedzených možností (ne)zručnosť a (ne)dostupnosť materiálov a technológií sú svedkami toho, že nie každému sa vždy darilo, nie každý vedel spraviť všetko, a preto skôr ako sa začali používať prvé mince a papierové peniaze, medzi ľuďmi existoval naturálny, výmenný obchod, tzv. barter alebo barterový obchod, ktorý znamená bezpečný výmenný obchod. Z histórie je známe, že Sumeri okrem písma, ktoré vzniklo ako potreba pokrytia náročnejších administratívnych úkonov, dali ľuďstvu aj peniaze – jačmenné peniaze ako odpoveď na zložitejšie ekonomické činnosti. Ďalší zásadný prelom nastal vtedy, keď ľudia začali dôverovať peniazom, ktoré nemali žiadnu reálnu hodnotu, ale dali sa skladovať a prenášať. Takmer všetky mince, ktoré sa dnes používajú, sú nástupcami lýdskych mincí. V skorých ranných štádiách mali peniaze podobu komodít – teda predmetov vyrobených z materiálu určitej trhovej hodnoty, napr. zlatých, strieborných, bronzových, medených či cínových mincí. Neskôr ich nahradili kryté, tzv. reprezentatívne peniaze – bankovky, ktoré sa dali vymeniť za určité množstvo zlata či striebra. (Harari, 2011) Moderné ekonomiky vrátane aj eurozóny sú postavené na nekrytých peniazoch. Sú to peniaze vyhlásené za zákonné platidlo vydávané centrálnou bankou, ktoré však na rozdiel od reprezentatívnych peňazí nemožno vymeniť za napr. pevne stanovené množstvo zlata. Napriek tomu, že nemajú žiadnu vlastnú hodnotu (pretože papier, z ktorého sú vyrobené, je v podstate bezcenný), ľudia ich akceptujú výmenou za tovary a služby, pretože dôverujú centrálnej banke, že v priebehu času zachová ich hodnotu. V súčasnosti môže mena existovať aj v nefyzickej podobe. Peniaze môžu byť na bankovom účte v podobe počítačového záznamu alebo môžu byť uložené na sporiacom vklade. Digitálne peniaze, resp. elektronické peniaze, predstavujú peňažnú hodnotu uloženú napríklad na predplatenej karte alebo v smartfóne. Čo sa týka napríklad platieb ako sú priame inkasá, internetové platby a kartové platby, tie sú bezhotovostné. Existujú aj novšie decentralizované digitálne meny alebo tzv. schémy virtuálnej meny ako napríklad Bitcoin, ktoré fungujú bez centrálneho riadiaceho bodu ako je centrálna banka, avšak z právneho hľadiska sa nepovažujú za peniaze. (Harari, 2011) Peniaze sú pojem, ktorý sa v laickej i v odbornej terminológii používal dávnejšie ako pojem financie.

Financie alebo skôr vedu finančnú výstižne opisuje napríklad **Luigi Cossa** vo svojom diele *Scienza delle Finanze* v roku 1876. Na našom území sa o financiách dozvedáme najskôr z rukopisu **Josefa Kaizla** v jeho diele *Finanční věda* z roku 1892. Ako sami autori konštatujú v závere prológu učebnice, ich ambíciou je previesť čitateľa vybranými kapitolami z dejín (histórie) peňazí a financií – tak ako to vnímajú zo svojho uhla pohľadu a vo vzťahu k svojej profesii, pričom pri písaní publikácie vychádzali z uvedenia si **Tacitovej** požiadavky smerujúcej k histórii, že treba písať *Sine ira et studio* – bez hnevu a zaujatosti.

Učebnica je z hľadiska obsahu rozdelená do 10 kapitol: Peniaze ako fenomén tovarového hospodárstva; Trhové zákony, mravné a náboženské princípy dodržiavané pri narábaní s peniazmi. Finančné krízy a ich príčiny; Dejiny falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí; Historický vývoj bankovníctva; Historický vývoj poistenia a poisťovníctva; Ekonomická podstata financií a historický vývoj financií; Historický exkurz do oblasti verejných financií; Osobitosti vývoja verejných financií na území Slovenska; Historický vývoj teórií v kontexte dejín financií; Osobnosti finančnej vedy v historických súvislostiach.

V prvej kapitole autori upozorňujú na dôležitosť objasniť rozdiel medzi financiami a peniazmi. „Pojmy sú si určitým spôsobom blízke, každý termín však z ekonomického pohľadu predstavuje niečo iné. Z ekonomického pohľadu sú financie vzťahy, pri ktorých dochádza k tvorbe, rozdeľovaniu a používaniu peňažných fondov. Z uvedeného logicky vyplýva, že v časoch čisto naturálneho hospodárstva financie neexistovali. O financiách môžeme začať hovoriť až so vznikom peňazí, ktoré vznikli pre potreby obchodu. Peniaze vo forme mincí existovali od obdobia staroveku (tovarové peniaze pri jednoduchej výmene už v dobe kamennej), aj keď vtedy ešte vo veľmi obmedzenom rozsahu. Ide o obdobie, keď peniaze začali plniť svoje funkcie (ako zúčtovacia jednotka, resp. meradlo cien, ako obeživo a platidlo, ako uchovávateľ hodnoty v zmysle tvorby peňažného fondu). Pod peniazmi chápeme určitý všeobecne prijímaný prostriedok výmeny, platidlo. „Peniaze pozostávajú z výmenných prostriedkov alebo platobných metód“ (Samuelson & Nordhaus, *Ekonomía*, 2000, s. 397).

V prvej kapitole sa autori veľmi podrobne venujú rozvoju, formám a funkciám peňazí. Tovarové peniaze fungovali na niektorých miestach sveta ešte v 20. storočí. Potvrdzujú to postrehy amerického antropológa, ktorého dielo cituje **Milton Friedman** vo svojej knihe *Za všetkým hľadaj peniaze*. (Money Mischief: Episodes in Monetary History, 1992).

Od roku 1899 do roku 1919 boli Karolíny, ostrovy nachádzajúce sa v Mikronézii, nemeckou kolóniou. Najzápadnejším ostrovom tohto súostrovia je

ostrov Uap alebo Yap, na ktorom v tom čase žilo päť až šesťtisíc obyvateľov. V roku 1903 strávil na ostrove niekoľko mesiacov americký antropológ **William Henry Furness III.** a o zvykoch a obyčajoch miestneho obyvateľstva napísal fascinujúcu knihu. Obzvlášť ho zaujal ostrovný menový systém, podľa ktorého pomenoval svoju knihu [...] *Ostrov kamenných peňazí*. (The Island of Stone Money, 1910)

Trhové zákony, mravné a náboženské princípy dodržiavané pri narábaní s peniazmi. Finančné krízy a ich príčiny – táto problematika je vysvetlená **v druhej kapitole**. Trh je priestor (reálny alebo virtuálny), kde sa stretávajú kupujúci a predávajúci s cieľom predat' a kúpiť za čo najlepšiu cenu. Ceny majú na trhu veľmi dôležitú informatívnu funkciu, majú tendenciu sa približovať k rovnovážnej cene, sú stále v pohybe a „slúžia pre výrobcov ako signál ekonomickej vzácnosti a pre spotrebiteľov ako signál spoločenskej užitočnosti.“ (Samuelson & Nordhaus, *Ekonomia*, 2000, s. 283) Z obdobia Rímskej ríše uvádza zaujímavé súvislosti medzi peniazmi a náboženstvom (s dosahom do súčasnosti) **P. L. Bernstein** vo svojej knihe *The power of Gold: the history of an obsession*. (Dejiny zlata, 2004) Napríklad ako autori uvádzajú: „Rimania používali kovové peniaze už dlhú dobu. V priebehu 4. storočia pred n. l. mali zvyk schovávať svoj poklad v Jupiterovom chráme. To sa dialo hlavne z bezpečnostných dôvodov, ale aj tak to predstavovalo zaujímavé spojenie pominuteľného pozemského bohatstva s nebeskou zbožnosťou. Ako hovorí legenda, v roku 390 pred n. l. zachránilo Rimanov gagotanie posvätných husí, ktoré žili v okolí chrámu, pred prekvapivým útokom Galov. Rimania boli husiam za toto varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom natoľko vďační, že na Kapitole postavili chrám bohyni [luno] Monete, bohyni Varovateľke. Z jej mena vznikol potom názov pre susediacu mincovňu a v konečnom dôsledku sa ním začali označovať peniaze ako také. Zo slova moneta sú napríklad odvodené anglické slová money (peniaze) a mint (mincovňa)“ - úryvok z knihy **Petra L. Bernsteina**: *Dějiny zlata*, 2004, s. 56. Záver druhej kapitoly je venovaný finančným krízam a ich príčinám. Autori opisujú finančnú krízu, úverovú krízu, menovú krízu, investičnú krízu, veľkú hospodársku krízu, ktorú spájajú s prívlastkom čiernej štvrtok a napokon hypotekárnu krízu v USA, ktorá mala vplyv aj na dlhovú krízu v Európskej únii s prejavom v roku 2009.

V tretej kapitole autori učebnice zamerali svoju pozornosť na falšovanie (v staroveku, v stredoveku i v novoveku), pozmeňovanie a neoprávnenú výrobu peňazí a ochranu meny. Je paradoxné spájať tieto druhy konaní do jedného,

keďže sú neskutočne odlišné. Zároveň ide o súčasnú terminológiu, ktorá sa vyvinula postupne. Najstaršou formou bolo falšovanie, ktoré je reprezentované akýmkoľvek napodobňovaním legálnych platobných prostriedkov. „Téma falšovania peňazí je aktuálna od doby, keď boli peniaze prvýkrát uvedené do obehu, alebo ako uvádza **Borkowski**, proces falšovania peňažných znakov je minimálne tak starý ako peniaze samy.“ (Borkowski, 1996, s. 64) Táto kapitola sa venuje s osobitnou pozornosťou aj problematike „náležitosti peňazí“. Dozvedáme sa, že nositeľom práva emisie peňazí je vo všetkých súčasných štátoch alebo samosprávných územiach štát, ktorý toto právo spravidla prenáša na emisné ústavy, pracujúce podľa zákonných noriem. Ide prevažne o akciové spoločnosti, ktorých činnosť je taxatívnym výpočtom v štatúte. Tieto banky majú privilegované postavenie – sú bankami bánk. Za privilégiá im štát ukladá aj povinnosti potrebné pre správu meny. Iba asi pätina štátov má svoju vlastnú tlačiareň cenín, takže tlač bankoviek je záležitosťou exportnej výroby.

To, že naše územie v staroveku osídľovali aj Kelti, a že napríklad pri Bratislave sú známe náleziská keltských mincí, tzv. biatecov, ovládame všetci. Títo odvážni bojovníci, ktorí zaviedli novú bojovú metódu, krik a rev, na zastrašenie nepriateľa si však na služby starovekých bankárov nepotrpeli. Kam až siahajú korene bankovníctva a poisťovníctva? Touto problematikou sa zaoberá **štvrtá a piata kapitola**. Dozvedáme sa v nich aj to, že keltské mince Biatec sa razili na území dnešnej Bratislavy v prvom storočí p. n. l. Razba mincí v bratislavskom oppide predstavuje špecifický jav keltského mincovníctva, ktorá nemá obdobu v celej Európe.

Svoju pozornosť si zasluhuje **Cosimo di Giovanni de' Medici** (1389 - 1464) – taliansky bankár, obchodník, politik a mecenáš umenia, ktorý vládol Florencii a prispel k jej kultúrnej obrode. Svoje znalosti v oblasti bankovníctva zdedil po otcovi, ale na verejnosti sa takmer neukazoval a žil veľmi skromne. Vymyslel špeciálnu daňovú sústavu – úpravu, a pomocou nej likvidoval svojich najväčších konkurentov a urýchlil pád starého súkenníctva. Vedel, že vysoké úvery odradia klientov. Veľké bohatstvo získal obchodovaním a bankovníctvom, zamieňal peniaze medzi kupcami. V tejto dobe vznikajú prvé bezhotovostné platobné styky. Rýchlo si uvedomil význam úveru a janovským a benátskym kupcom poskytol podmienky, na ktoré títo kupci pristúpili a pre pôžičky si chodili k nemu. Získal dôveru pápežského stolca, ktorý ho poveril aj vyberaním desiatku. **Cosimove** banky boli v Ríme, v Benátkach, v Janove, v Neapole, ale aj v Londýne a v Ženeve. Finančné zdroje venoval na stavbu budov, chrámov, mestským knihovniam, podporoval tlač kníh. Posmrtné mu bol udelený titul Pater patriae

(Otec vlasti). Rodina **Mediciovcov** výrazne prispela k vzniku a pozdvihnutiu renesancie na úroveň štátneho záujmu a vniesla umenie do bežného života prostých ľudí. (Italiano, 2020) Prvé formy poistení, ktoré vznikli v čase používania peňazí, formalizovali princípy spoločného znášania strát. Ako príklad možno uviesť ustanovenia znášania rizík v námornom poistení, ktoré sú zachytené v **Chammurapiho** zákonníku približne okolo rokov 2100 - 1800 pred n. l. V zákonníku možno nájsť ustanovenia práv a povinností súvisiacich s prejavom rizík na mori, a v prípade ich negatívneho prejavu s ich rozdelením. Príkladom premyslenej formy znášania strát je Rhódsky kódex (nazývaný aj ako Rhódsky akt).

Cesta od spoločenských vied k financiám je opísaná v **šiestej kapitole**, ktorá vychádza zo všeobecného poznania vedy k poznaniu členenia sústavy odborov vedy a techniky na prírodné vedy, technické vedy, lekárske vedy, pôdohospodárske vedy, spoločenské vedy a humanitné vedy. V tejto časti učebnice sa dozvedáme okrem iného aj o existencii hraničných vedných disciplín ako sú napríklad ekonofyzika, genoekonómia, či neuroekonómia. Významnú historickú úlohu splnil nemecký sociálny demokrat **Rudolf Hilferding** (1877 - 1941), ktorý zaviedol súborný názov finančný kapitál (Hilferding, 1910) pre spoločné označenie bankového, pôžičkového a podnikateľského kapitálu. (Baláži a kol., 2016)

Historický exkurz do oblasti celého okruhu verejných financií nám podáva **siedma kapitola**, ktorá vychádzajúc z definície štátu a národného hospodárstva približuje existenciu a pôsobenie verejných financií s dôrazom na príčiny a formy združovania ľudí a kreovanie rôznych foriem spoločenstiev, na hierarchizáciu v rámci spoločenstiev a rozdeľovanie moci, a na vývoj verejných príjmov vo vzťahu k ponímaniu verejného záujmu. „Prví ľudia žili v jaskyniach alebo v iných úkrytoch prírody. Prvé obydlia si postavili z koží zvierat napnutých na drevených tyčiach. Na niektorých miestach, kde bolo drevo vzácné, používali na kostru svojich kožených príbytkov mamutie kosti. Neskôr si začali stavať príbytky z dreva, z hlíny a z kameňa. Prví ľudia sa pred počasím – dažďom, vetrom, páliacim slnkom – chránili konármi, listami, slamou. Keď sa vyvinuli kamenné nástroje, ako stavebný materiál začali používať kameň. Nie všetky stavby však slúžili ako obydlia, niektoré sa používali na náboženské účely, iné ako hrobky alebo tiež prístrešky pre poľnohospodárske zvieratá. Na rozdiel od stavieb z hlíny sa mnohé kamenné stavby zachovali dodnes.“ (Encyklopédia histórie sveta, 2001)

V poradí **ôsma kapitola** sa venuje osobitostiam vývoja verejných financií na

území Slovenska, dozvedáme sa v nej o podstate zdaňovania (napríklad aj o portálnej dani, o vojenskej dani – nazývanej aj collecta, o dani z výmeny mincí, o desiatku, o deviatku, o míľovom práve, o regálnom práve, o tridsiatku, atď.). V tejto kapitole sa taktiež dozvedáme podrobne o správe daní a o vývoji sústavy daní na našom území.

Deviata kapitola je venovaná finančným teóriám, ktoré ovplyvnili smerovanie ekonomického myslenia v oblasti financií počas viacerých období spoločenského vývoja. Ucelené finančné teórie sa začali koncipovať až v 20. storočí a zameriavali sa na tri oblasti financií, a to na oblasť verejných financií, podnikových financií a osobných financií. Finančné teórie zaoberajúce sa verejnými financiami poukazujú na vývoj názorov na postavenie a úlohu štátneho rozpočtu v národnom hospodárstve. V tejto kapitole sú spomínané významné teórie, napríklad teória regulovaného hospodárstva, teória kolektívnych potrieb, teória psychologickej školy, sociálna teória, metafíškálna teória, morfologická teória, ale napríklad aj neokonzervatívne teórie a iné teórie.

Posledná, desiatu kapitola je venovaná významným osobnostiam – **Bodin, Malthus, Cossa, Keynes, Bráf, Rašín, Engliš, Drachovský, Friedman, Samuelson, Nash Jr., Nordhaus**, ktoré zanechali hlbokú stopu vo svete peňazí a financií. **Imrich Karvaš** (1903 - 1981), vysokoškolský pedagóg, právnik, národohospodár, zástanca teórie tzv. štátu blahobytu, podľa ktorej mal štát regulatívnymi zásahmi napraviť nedostatky liberalistického kapitalizmu. V roku 1938 sa stal ministrom „bez portefeuille“ v úradníckej vláde gen. **Syrového** (22. september 1938 – 4. október 1938). V druhej úradníckej vláde gen. **Syrového** potom od 4. októbra 1938 až do 1. decembra 1938 zastával ako 35-ročný post ministra priemyslu, obchodu a živností. Po vzniku slovenského štátu prijal ponuku stať sa guvernérom Slovenskej Národnej Banky, pričom na tejto pozícii sa významne zaslúžil o priaznivý hospodársky vývoj na Slovensku. (ÚPN, 2021)

Ekonomická univerzita v Bratislave od roku 1998 udeľuje osobnostiam, ktoré sa významným spôsobom zaslúžili o rozvoj ekonomickej vedy, a významným osobnostiam ekonomickej teórie a praxe, Medailu Imricha Karvaša. Súčasná budova Národnej banky Slovenska stojí na ulici, ktorá nesie jeho meno. Je to ulica **Imricha Karvaša**.

Posledná poznámka sa týka charakteru učebnice. Pri jej štúdiu môže čitateľ nadobudnúť pocit, že sa niektoré poznatky opakujú. Je to preto, že kolektív autorov je rôznorodý a autori podávajú problematiku jednak jednotlivo skúmajúc historické prostredie svojho odborného zamerania, ale aj v syntéze diela prostredníctvom naštudovaných zdrojov, ktoré sa týkajú ich profesijného

zamerania.

„Opísať akýkoľvek jav či udalosť, alebo osobu z dejín je veľmi náročné, aj keď máme pri písaní originálne zdroje. To znamená, že vychádzame z objektívneho poznania, ktoré pred nami napísal niekto zo svojho subjektívneho pohľadu. My, naša práca bude subjektívna tiež. Ambíciou autorov a autoriek nebolo opísať všetky udalosti a osobnosti, ktoré je možné spájať s dejinami financií vzhľadom na skutočnosť, že na knižnom trhu existujú známe diela, ktoré sa danej problematike venujú veľmi podrobne, napríklad od **Tkáča**, od **Grúňa**, od **Pecnika** a **Novanského**, od **Medveďa**, od **Balážiho**, od **Horbuláka**, od **Tkáčovej**, od **Fergusona** a aj od iných autorov. Táto kniha je dielom autorov, ktorí sú zanítení odborníci z oblasti ekonómie a z oblasti práva, nie sú to historici, a preto aj ich písanie ovplyvnila ich profesionálna prax – ich vedomosti, ich postoje a ich názory na javy, na udalosti či na osoby, ktorým sa venovali vo svojich častiach tejto knihy. Avšak, ako dlhoroční bádatelia, výskumníci mali potenciál podať danú problematiku pútavo práve preto, že sa venujú aj vedeckej činnosti, publikačnej činnosti a aj pedagogickej činnosti v rámci celého okruhu spoločenských vied, s dôrazom na vedu finančnú. Preto aj písanie svojho podielu do knihy Vybrané problémy z dejín financií bolo osobnou výzvou pre všetkých, ktorí prispeli k jej zrodu“. (s. 271)

Epilóg učebnice je venovaný Kremnici, geografickému strediu Európy! „Slovensko sa dnes môže oprávnenne pýšiť dôležitým prvenstvom na svete, a to tým, že v geografickom strede Európy leží mesto, v ktorom v roku 2028 uplynie 700 rokov od doby, keď uhorský **kráľ Karol Róbert z Anjou** udelil mestské privilégia staršej banskej osade Cremnychbani, čím ju z právneho hľadiska povýšil na slobodné kráľovské mesto. Kremnica sa tak stala ďalším významným centrom mincovníctva. V Kremnici od 17. novembra 1328 po súčasnosť funguje „podnik – firma“ s nepretržitou prevádzkou. Kremnická mincovňa od svojho založenia až po dnešné dni vyrába ten istý tovar – razí mince (obehové mince, pamätné mince, zberateľské mince, a venuje sa aj zákazkovej výrobe a povrchovým úpravám kovov). Prvými mincami, razenými v kremnickej mincovni boli strieborné groše. Okrem zlatých dukátov boli v kremnickej mincovni razené aj strieborné groše, denáre, toliare, poltury, grajciare, uhorské koruny. Po roku 1918 boli v kremnickej mincovni vyrazené všetky československé a slovenské koruny spolu s množstvom zahraničných obehových mincí pre viac ako 40 krajín, napríklad: Paraguaj, Uruguaj, Nikaragua, Guatemala, Argentína, Venezuela, Kostarika, Kolumbia, Honduras, Bangladéš, Srí Lanka, ale aj ďalšie krajiny ako

Tunisko, Mauritánia, Bielorusko, Slovinsko, Estónsko, Arménsko a od 21. storočia aj eurové mince.“ (s. 272)

Táto publikácia sa môže smelo zaradiť medzi učebnice, pretože podáva ucelený výklad vybraných problémov z dejín financií a aj preto, že ak poznáme svoju minulosť, vieme z nej zužitkovať informácie tak, že ich prenesieme do prítomnosti, ba s istou dávkou odvahy môžeme tvrdiť, že by nám mohla história (dejiny, minulosť) poslúžiť ako predikcia do budúcnosti. Jej tvorcovia prinášajú cenný poklad do knižnice každého z nás.

Literatúra:

BALÁŽI, P. a kol. 2016. *Historiografia financií na území Slovenska*. Wolters Kluwer. Prvé vydanie. Vydanie publikácie finančne podporila spoločnosť REAL – K, s. r. o. ISBN 978 – 80 – 7552 – 484 – 3.

BERNSTEIN, P. L. 2004. *Dějiny zlata*. Praha: Grada Publishing. 384 s. ISBN 80247-0455-2.

BERNSTEIN, P. L. 1996. *Against the Gods: The Remarkable Story of Risks*. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1996. 400 s. ISBN: 978-047129563.

BORKOWSKI, T. 1996. *Znaky peněz*. 1. vyd. Varšava: Nakladatelství TWIGGER SA, 1996. 293 s. ISBN 83-85946-80-2.

COSSA, L. 1876. *Scienza delle Finanze*. Ulrico Hoepli. Libraio – Editore MILANO. 159 p. Dostupné na internete: <https://play.google.com/books/reader?id=xJrUqp1lfsEC&pg=GBS.PA2&hl=sk>

ENCYKLOPÉDIA HISTÓRIE SVETA. 2001. Prvé slovenské vydanie. Vydalo Ottovo nakladatelství, s. r. o., Praha 4, 2001, S. 43 – 47. ISBN 80-7181-568-3.

FRIEDMAN, M. 1997. *Za vším hledej peníze*. Praha: Grada Publishing v spolupráci s Liberální institut. 264 s. ISBN 80-7169-480-0.

HARARI, Y. N. 2011. *Sapiens stručná história ľudstva*. AKTUELL Vydavateľstvo, s. r. o. Bratislava 2018. ISBN: 978-80-89873-06-7.

ITALIANO. 2020. Rodina Medici – vizionári, umelci či tyrani? Dostupné na internete: <https://www.italiano.sk/rodina-medici-vizionari-umelci-ci-tyrani/>.

KAIZL, J. 1888. Finanční věda Část I. Hustopeče, s. 23.

SAMUELSON, P. A. – NORDHAUS, W. D. 2000. *Ekonomía*. Bratislava: ELITA. XLII + 822 s. ISBN 80-8044-059-X.

ÚPN. 2021. Diskusný večer ÚPN o Imrichovi Karvašovi. Ústav pamäti národa v spolupráci s Poľským inštitútom v Bratislave v rámci cyklu DISKUSNÉ VEČERY ÚSTAVU PAMÄTI NÁRODA uskutočnilo diskusiu Profesor Imrich

Karvaš (1903 – 1981). 2021. Podujatie bez účasti verejnosti vysielané on-line prostredníctvom youtube kanálu ÚPN vo štvrtok 25. marca 2021 od 17.00 hod. Dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=ZWHHwXuukCg>